

RAADSVOORSTEL:

2007-2008

Ons kenmerk: RO 07.1462542

Registratienummer : GR 08.

Ingekomen op :

Onderwerp: Evaluatie bomenstructuurplan

Groningen,

Aan de raad,

Het bomenstructuurplan "Bladwijzer".

In november 2002 heeft uw raad de eerste fase van het bomenstructuurplan vastgesteld. Deze bestaat uit een systematiek zoals beschreven in de nota "Bladwijzer" en een uitwerking voor stadsdeel Zuid.

Het bomenstructuurplan "Bladwijzer" maakt onderdeel uit van het bomenbeleid van de gemeente Groningen. Dit bomenbeleid is nodig om de bomen en bomenstructuren te realiseren en te behouden. Het bomenstructuurplan geeft richtlijnen voor het onderhoud en het vernieuwen/aanvullen van het huidige straatbomenbestand van de gemeente Groningen. Het plan dient als kader voor uitwerking in gedetailleerde beheer- en herinrichtingsplannen. Tevens formuleert het randvoorwaarden voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen door aan te geven op welke plaatsen straatbomen gewenst zijn en hoeveel in de straatbomen geïnvesteerd moet worden.

Het bomenstructuurplan maakt ook onderdeel uit van het nog door u vast te stellen groenstructuurplan: een kaderstellend totaalplan voor het op elkaar afstemmen van een flink aantal bestaande beleidsnota's, regelingen en afspraken met betrekking tot de groene leefomgeving. Het bomenstructuurplan is een uitwerking van de overkoepelende visie die in het groenstructuurplan wordt omschreven.

Doel van het bomenstructuurplan is het in stand houden en versterken van de straatbomenstructuur door:

- het vastleggen van de essentiële en waardevolle straatbomenstructuur in de stad;
- na te gaan hoe de middelen daarvoor effectiever kunnen worden ingezet.

Inzet is deze vastgestelde boomstructuur te realiseren en de leemtes daarin aan te vullen.

Met de vaststelling van de eerste fase heeft uw raad ingestemd met de uitvoering van een pilotproject voor stadsdeel Zuid. Gedurende 2003 hebben wij diverse bomenstructuurplanprojecten in dit stadsdeel uitgevoerd en daarna geëvalueerd. Uw raad heeft in mei 2004 kennisgenomen van deze evaluatie. In deze evaluatie spreken we van een voorzichtig succes. Voorzichtig omdat in 2003 slechts een klein aantal

projecten is uitgevoerd. Succes omdat de ervaringen die we toen hebben opgedaan met de uitvoering van de pilot voldeden aan de verwachtingen. In de evaluatie hebben we voorgesteld om door te gaan met de uitvoering van de overige fasen: het realiseren van een bomenstructuurplan voor de gehele stad. We hebben destijds voorgesteld over drie jaar opnieuw te evalueren, wanneer het gehele bomenstructuurplan in uitvoering is. Vervolgens heeft uw raad de volgende twee fasen van het bomenstructuurplan in september 2004 (fase 2: uitwerking voor Centrum, Oude Wijken en Hoogkerk) en in april 2005 (fase 3: uitwerking voor Noordwest en Noorddijk) vastgesteld.

Inmiddels zijn de drie jaar verstreken en is het gehele bomenstructuurplan in uitvoering: tijd om opnieuw het bomenstructuurplan te evalueren en aan u voor te leggen.

De evaluatie.

Uitvoering.

We hebben het bomenstructuurplan sneller kunnen uitvoeren dan we dachten doordat we vaker konden meeliften met projecten zoals project vervoersassen, wijkvernieuwing etc. Vanaf 2004 hebben we in totaal 29 hoofdstructuren en 69 nevenstructuren uitgevoerd. De keuze van de straten die we per jaar hebben uitgevoerd is grotendeels bepaald door de prioriteit. In 2004 hebben we het meest hoofdstructuren uitgevoerd, aangezien de prioriteit daarbij het hoogst was. In de jaren daarop is de prioriteit verschoven naar de nevenstructuren.

Communicatie met bewoners.

Tijdens de besluitvorming rond het bomenstructuurplan, van november 2002 tot april 2005, hebben wij inspraakbijeenkomsten per stadsdeel georganiseerd. In totaal hebben we vijf inspraakbijeenkomsten gehouden. De opkomst bij alle vijf bijeenkomsten was zeer laag. dit komt waarschijnlijk omdat het bomenstructuurplan per stadsdeel werd gepresenteerd en niet per straat.

Bij de uitvoering van de projecten, dus op straatniveau, hebben we de bewoners opnieuw geïnformeerd over het bomenstructuurplan. Afhankelijk van de mate van ingrijpen hebben we de bewoners uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst of hen geïnformeerd per bewonersbrief.

De opkomst bij de informatiebijeenkomsten was vele malen hoger dan bij de inspraakbijeenkomsten. Niet elke bewoner bleek op de hoogte van het bomenstructuurplan. Dit heeft verder niet tot problemen geleid, aangezien de bewoners tijdens de informatiebijeenkomsten nog de gelegenheid hadden om kleine aanpassingen voor hun straat te maken. Hierdoor hebben wij in een straat soms meer bomen aangeplant dan in het bomenstructuurplan stond beschreven of hebben bewoners meebeslist over de soort van nieuw te planten bomen.

Ecologie.

Omdat de ecologische waarde van bomen in de stad van groot belang is, hebben wij de ecologische waarde van de bomen als belangrijke element meegenomen in de afwegingen ten aanzien van het bomenstructuurplan. Bomen bieden nestel-gelegenheid, zijn een voedselbron voor vogels en insecten en geven onderdak aan kleine zoogdieren. De ecologische waarde van een boom is afhankelijk van zijn leeftijd, zijn standplaats en

de soort. Bomenrijen vormen verbindingswegen tussen leefgebieden van planten, vogels en kleinere dieren in de stad.

Hoewel de ecologische gevolgen van het bomenstructuurplan moeilijk meetbaar zijn, kunnen we op basis van de uitgevoerde projecten aangeven dat:

- bij vier ecologische structuren (Petrus Campersingel, Laan van de Vrede, Driebondsweg en Roderwolderdijk), de bomenstructuur is verbeterd door o.a. groeiplaatsverbetering, aanplant en vervanging van de bomen;
- in het algemeen meer bomen zijn aangeplant dan gekapt. De nieuwe bomen zijn bij aanplant nog jong en hebben daarom in ecologisch opzicht nog niet zoveel waarde. Echter, op langere termijn zal de ecologische waarde toenemen ten opzichte van de huidige situatie.

Financiën.

In het bomenstructuurplan hanteren wij twee investeringsniveaus voor straatbomen: hoog voor bomen in de hoofdstructuur (variërend van € 500,-- tot € 4.500,-- per boom) en laag voor bomen in de nevenstructuur (variërend van € 250,-- tot € 1.250,-- per boom). Op basis van deze bedragen hebben wij een globale prognose gemaakt hoeveel het kost om de bomenstructuur in de gehele stad te verbeteren. De werkelijke kosten blijken in de afgelopen jaren lager te zijn uitgevallen.

In onderstaande tabel hebben we de uitgaven in de afgelopen jaren ten behoeve van de bomenstructuur naast elkaar gezet en deze opgesplitst naar hoofd- en neven-structuur.

KOSTEN	2004	2005	2006	2007 (incl. prognose)¹
HOOFDSTRUCTUUR	€ 214.000	€ 35.000	€ 259.500	€ 24.500
NEVENSTRUCTUUR	€ 134.200	€ 320.000	€ 329.000	€ 248.500
TOTAAL	€ 348.200	€ 355.000	€ 588.500	€ 273.000

Op basis van de oorspronkelijke prognoses waren wij er van uitgegaan dat jaarlijks € 640.000,-- nodig zou zijn voor het verbeteren van de bomenstructuur. Deze middelen konden worden gedekt uit de onderhoudsbegroting (productgroep Groen- en Speelvoorzieningen).

Tijdens de uitvoering van het bomenstructuurplan bleek echter bij het merendeel van de straten de financiële consequenties lager uit te vallen dan we bij de vaststelling van het bomenstructuurplan in 2002 hadden begroot. Dit kan worden verklaard doordat we meer konden aansluiten bij andere projecten², niet altijd een gehele straat hoefde te worden aangepakt of doordat er minder geïnvesteerd hoefde te worden in de groeiplaats van de nieuwe bomen doordat er al meer ondergrondse voorzieningen aanwezig waren dan begroot. Ook het aanbestedingsvoordeel bij meerdere projecten heeft er toe geleid dat projecten minder hebben gekost dan van tevoren was geschat. Daarom hebben wij niet het oorspronkelijk geraamde bedrag hoeven te besteden aan

¹ Bij het opstellen van deze nota (november 2007) zijn de projecten voor 2007 nog niet allemaal afgerond. Daarom is een prognose gemaakt van de kosten.

² Meeliftprojecten zijn o.a.: Stationplein, A-weg, Van Iddekingeweg, Terborghlaan, Korreweg (gedeeltelijk), Damsterdiep, Zuiderweg en Laan Corpus den Hoorn.

bomenstructuurplanprojecten.

In verband met de bezuiniging op de onderhoudsbegroting hebben wij vanaf 2007 een structureel budget van € 350.000,-- voor de uitvoering van het bomenstructuur-plan. In de afgelopen jaren hebben we veel projecten kunnen uitvoeren, zodanig dat we denken voor de komende jaren hiervoor minder budget nodig te hebben. Reden hiervoor is dat we het bomenstructuurplan in de afgelopen jaren veel sneller hebben kunnen uitvoeren doordat we zoals gemeld vaker konden aansluiten bij andere projecten. Daarnaast zijn de grotere projecten, meest hoofdstructuur, al uitgevoerd en resteren de kleinere nevenstructuurprojecten. In de nevenstructuur kan meestal met een kleine investering de bomenstructuur worden verbeterd.

Op basis van het bomenstructuurplan zijn de afgelopen jaren zowel maatregelen uitgevoerd om de kwaliteit van de bomenstructuur te verbeteren als maatregelen om de boomwortelschade aan verharding te herstellen. In veel gevallen ging het ook om een combinatie van deze twee maatregelen: bomen werden vervangen waarbij gelijktijdig de boomwortelopdruk van de verharding werd hersteld. Wel was er in het totale pakket sprake van een duidelijk accent op de groene maatregelen; wat leidde tot de verbetering van de vitaliteit van de bomenstructuur. Het budget voor deze maatregelen (groen en grijs) staat, mede gezien het accent op de groene maatregelen, momenteel onder de productgroep Groen- en Speelvoorzieningen.

De kwaliteit van de bomenstructuur is in de laatste jaren sterk verbeterd. Trottoirs daarentegen blijven nog steeds een zorgenkindje. In de brief "beantwoording motie inzake onderhoudskwaliteit openbare ruimte", die wij op 31 augustus 2007 aan u hebben gestuurd, kunt u lezen dat het herstel van trottoirs een probleem is. Binnen de maatregelen in het kader van het bomenstructuurplan komt er dan ook steeds meer accent te liggen op het herstel van schade aan trottoirs, veroorzaakt door boomwortels.

De inspectie van trottoirs in 2007 leidt tot een totaaloppervlak aan boomwortelschades van ongeveer 65.000 m². Afhankelijk van de zwaarte van de benodigde maatregelen kost herstel hiervan tussen de € 20,-- en € 25,-- per m². In totaal vergt dit in de komende jaren dus een kleine € 1,5 miljoen (65.000 x € 2.250,--). Omdat de schade niet overal urgent is kan het herstel over meerdere jaren worden uitgesmeerd.

Omdat ook uit de Borgschouw blijkt dat de kwaliteit van trottoirs stadsbreed achterblijft is het geen onlogische keuze om een deel van het budget bomenstructuurplan nadrukkelijk te oormerken als grijs geld. Dit is ook niet onlogisch omdat het hier gaat om bestaand (onderhouds)beleid van de openbare ruimte en niet om nieuw beleid. Wij stellen daarom voor om met ingang van 2009 van de € 350.000,-- aan bomenstructuurplanbudget € 150.000,-- te besteden aan het herstel van boomwortelschade aan trottoirs en dit bedrag uit de productgroep Groen- en Speelvoorzieningen structureel over te hevelen naar de productgroep Wegen. Het resterende bomenstructuurplanbudget van € 200.000,-- zal worden besteed aan het verbeteren van de kwaliteit van de bomenstructuur. Voor 2008 is het uitvoeringsprogramma van het bomenstructuurplan al ingevuld. Hierbij is een bedrag van € 105.000,-- gereserveerd voor aanpak van boomwortelopdruk in trottoirs. Wij stellen daarom voor om in 2008 € 105.000,-- van het bomenstructuurplanbudget uit de productgroep Groen- en Speelvoorzieningen incidenteel over te hevelen naar de

productgroep Wegen.

Begrotingswijziging 2008						
Betrokken dienst(en)	RO/EZ					
Raadsvoorstel	Evaluatie bomenstructuurplan					
Incidenteel / Structureel	Incidenteel					
Soort wijziging	Exploitatie					
Financiële begrotingswijziging	Lasten	Baten	Saldo	Dotatie - Reserve	Onttrekking + Reserve	Saldo
7.14 Groen- en speelvoorzieningen	105.000-	-	105.000	-	-	105.000
7.13 Wegen	105.000	-	105.000-	-	-	105.000-
Totale begrotingswijziging	-	-	-	-	-	-

Begrotingswijziging 2009						
Betrokken dienst(en)	RO/EZ					
Raadsvoorstel	Evaluatie bomenstructuurplan					
Incidenteel / Structureel	Structureel					
Soort wijziging	Exploitatie					
Financiële begrotingswijziging	Lasten	Baten	Saldo	Dotatie - Reserve	Onttrekking + Reserve	Saldo
7.14 Groen- en speelvoorzieningen	150.000-	-	150.000	-	-	150.000
7.13 Wegen	150.000	-	150.000-	-	-	150.000-
Totale begrotingswijziging	-	-	-	-	-	-

Conclusie.

Doel van het bomenstructuurplan is het in stand houden en versterken van de straatbomenstructuur door:

- het vastleggen van de essentiële en waardevolle straatbomenstructuur in de stad;
- na te gaan hoe de middelen daarvoor effectiever kunnen worden ingezet.

Inzet is deze vastgestelde boomstructuur te realiseren en de leemtes daarin aan te vullen.

Op basis van vorenstaande gegevens constateren we dat het bomenstructuurplan als succesvol kan worden beschouwd. Door uitvoering van het bomenstructuurplan hebben we een betere bomenstructuur kunnen realiseren in de straten die we hebben aangepakt. Door aan te sluiten bij andere projecten hebben we in de afgelopen drie jaar meer bomenstructuurplanprojecten kunnen uitvoeren dan we in eerste instantie hadden gedacht. Hierdoor hebben we ook minder kosten gemaakt dan gepland. Bovendien verliep de communicatie met bewoners goed, ook omdat bij de uitvoering op straatniveau er nog ruimte was voor een kleine wijziging in het bomenstructuurplan wanneer bewoners daar om vroegen.

De hoofdstructuurprojecten zijn uitgevoerd en we hebben een start gemaakt met de uitvoering van de nevenstructuren. De komende jaren zullen we ons hierop richten. We hebben geconstateerd dat we het bomenstructuurplan veel sneller hebben kunnen uitvoeren en dat er binnen het bomenstructuurplan steeds meer accent komt te liggen op herstel van boomwortelschade aan trottoirs. Bovendien wordt vanuit de Borgschouw het signaal gegeven dat de onderhoudskwaliteit van trottoirs als onvoldoende wordt gekwalificeerd. Wij stellen daarom voor om met ingang van 2009 van de € 350.000,- aan bomenstructuurplanbudget € 150.000,- te besteden aan het herstel van boomwortelschade aan trottoirs en dit bedrag uit de productgroep Groen-

en Speelvoorzieningen structureel over te hevelen naar de productgroep Wegen. Het resterende bomenstructuurplanbudget van € 200.000,-- zal worden besteed aan het verbeteren van de kwaliteit van de bomenstructuur. Voor 2008 is het uitvoeringsprogramma van het bomenstructuurplan al ingevuld. Hierbij is een bedrag van € 105.000,-- gereserveerd voor aanpak van boomwortelopdruk in trottoirs. Wij stellen daarom voor om in 2008 € 105.000,-- van het bomenstructuur-planbudget uit de productgroep Groen- en Speelvoorzieningen incidenteel over te hevelen naar de productgroep Wegen.

Wij stellen u voor te besluiten:

- I. in te stemmen met de evaluatie van het bomenstructuurplan;
- II. in 2008 € 105.000,-- van het bomenstructuurplanbudget 2008 uit de productgroep Groen- en Speelvoorzieningen incidenteel over te hevelen naar de productgroep Wegen;
- III. de gemeentebegroting 2008 dienovereenkomstig te wijzigen;
- IV. in 2009 € 150.000,-- van het bomenstructuurplanbudget uit de productgroep Groen- en Speelvoorzieningen structureel over te hevelen naar de productgroep Wegen en het budgettaire effect daarvan mee te nemen in de primitieve begroting 2009.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

De burgemeester,

Jacq. Wallage.

De secretaris,

H.P. Bakker.